Pääesikunta
Suunnitteluosasto
Everstiluutnantti Mikko Leppänen

LAUSUNTO

Eduskunnan hallintovaliokunnalle 20.10.2021 (Asia: VNS 8/2021 vp Valtioneuvoston puolustusselonteko)

Valtioneuvoston puolustusselonteko

Valtioneuvoston puolustusselonteko antaa tärkeän ohjauksen puolustuksen ja Puolustusvoimien kehittämisen päälinjoista kuluvalla vuosikymmenellä huomioiden kokonaismaanpuolustuksen sekä tarpeet viranomaisyhteistyölle myös muulloin kuin sotilaallisten kriisien aikana. Yhteistyökyky ja tilannekuvan välittyminen viranomaisten välillä korostuvat laaja-alaisen vaikuttamisen noustua yhdeksi keskeisimmistä uhkakuvista suomalaista yhteiskuntaa vastaan.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa aihetta käsiteltiin hybridivaikuttamisen käsitteen avulla. Puolustusselonteossa uhkakokonaisuutta lähestytään sotilaallisesta näkökulmasta laaja-alaisena vaikuttamisena. Se pitää sisällään ns. hybridivaikuttamisen, mutta uhkakuvaan sisältyy myös avoin sotilaallinen voimankäyttö osapuolten välillä. Laaja-alainen vaikuttaminen on usein pitkäkestoista, suunnitelmallista ja eri keinoja yhdistelevää, usein vaikeasti tunnistettavaa yhteiskunnan haavoittuvuuksia hyödyntävää toimintaa, jota tehdään jo normaalioloissa. Tavoitteena on kohdevaltion puolustuskyvyn horjuttaminen esimerkiksi aiheuttamalla epävarmuutta väestön keskuudessa ja heikentämällä maanpuolustustahtoa ja valtion poliittisen johdon toimintakykyä.

Edellä kuvatun mukaisesti laaja-alainen vaikuttaminen koskee samanaikaisesti useaa turvallisuustoimijaa. Erottelu ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden uhkien välillä voi olla huomattavan hankalaa. Näissä tilanteissa korostuu suomalainen kokonaisturvallisuuden malli, joka vaatii toimiakseen selkeät johtosuhteet ja vastuujaon sekä tilannekuvan välittymisen viranomaisten välillä. Toimintatapojen lisäksi teknisiä järjestelmiä tulee edelleen kehittää ja yhteistoimintaa harjoitella säännöllisesti.

Puolustusvoimat kykenee vastaamaan laaja-alaiseen vaikuttamiseen ensimmäisen ja toisen päätehtävänsä mukaisesti, eli puolustamalla Suomea sotilaallisesti sekä tukemalla muita viranomaisia antamalla virka-apua yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteiskunnan turvaamiseksi Puolustusvoimat osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja. Puolustusvoimat harjoittelee aktiivisesti ylläpitääkseen kyvyn virka-avun antoon.

Puolustusselonteko toteaa jatkoselvitystarpeen viranomaisten toimintaedellytyksistä kansallisen kyberturvallisuuden varmistamisessa, kyberrikollisuuden torjunnassa, ja kyberpuolustuksessa sekä nopeasti kehittyvissä yhteiskunnan kyberturvallisuutta uhkaavissa tilanteissa. Selvitystyön perusteella käynnistetään kyberpuolustuksen kehittämistoimenpiteet, mukaan lukien tarvittava säädösvalmistelu. Toimenpiteiden tavoitteena on varmistaa turvallisuusympäristön edellyttämät kyberpuolustuksen toimivaltuudet, osaaminen ja riittävät tiedonsaantioikeudet. Samalla viranomaisten välistä yhteistyötä on edelleen kehitettävä kyberpuolustuksen, strategisen viestinnän ja informaatiopuolustuksen alalla.

Puolustusselonteon mukaan: ”Suomi pitää huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksesta ja sen riittävästä resurssoinnista. Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin”. Selonteon vaatimus ”Suomen puolustuskyvyn ylläpitämisestä toimintaympäristön vaatimuksiin vastaavana” edellyttää riittävää rahoitusta ja henkilöstömäärää myös tulevina vuosina. Selontekoon kirjattu 500 henkilön lisätarve tulisi toteuttaa hallitusti ja asteittain vuosikymmenen loppuun mennessä samalla huolehtien Puolustusvoimien toiminnan ja materiaali-investointien säilymisestä tasapainossa.

Puolustusjärjestelmän ja viranomaisyhteistyön kehittämisen kannalta merkittävä muutos on paikallispuolustuksen uudistaminen, jossa Puolustusvoimien alueellisista joukoista luovutaan ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Pääesikunta
PL 919, FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kasarmikatu 17
00131 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0299 800 (vaihde)
Internat. +358 299 800

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.pe@mil.fi
www.puolustusvoimat.fi

Pääesikunta
Suunnitteluosasto
Everstiluutnantti Mikko Leppänen

LAUSUNTO

paikallisjoukkojen määrää ja merkitystä lisätään. Samalla yhteistoimintakyky viranomaisten kanssa kasvaa.

Strategisten hankkeiden suunnitellulla läpiviennillä varmistetaan meri- ja ilmapuolustuksen ajantasainen suorituskyky myös tulevina vuosikymmeninä. Lisäksi näiden 2020-luvun jälkipuoliskolla käyttöönotettavien suorituskykyjen integrointi saumattomaksi osaksi puolustusjärjestelmää nostaa Puolustusvoimien uskottavuutta kansainvälisesti ja näin ollen tehostaa puolustuskyvyn synnyttämää pidäkevaikutusta.

Kansainvälisellä puolustusyhteistyöllä kyetään vahvistamaan Suomen puolustuskykyä. Selonteossa todetaan, että puolustusyhteistyötä tehdään Suomen omista lähtökohdista ja yhteisten intressien pohjalta. Kahdenvälisessä yhteistyössä painotetaan niitä maita, jotka olisivat kriisitilanteessa Suomen puolustuksen näkökulmasta merkittäviä toimijoita Pohjois-Euroopassa ja Itämeren alueella. Puolustuskyvyn ylläpitämisen, kehittämisen ja osoittamisen kannalta osallistuminen kansainväliseen harjoitustoimintaan on tärkeää.

Selonteko tukee linjauksillaan Suomen Puolustuskyvyn säilymistä riittävän korkealla tasolla. Puolustusta on kehitettävä pitkäjänteisesti ja tasapainoisesti. Valtioneuvoston puolustusselonteko mahdollistaa tämän – kunhan selonteossa linjatut asiakokonaisuudet toteutetaan käytännössä tulevien vuosien aikana.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Pääesikunta
PL 919, FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kasarmikatu 17
00131 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0299 800 (vaihde)
Internat. +358 299 800

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.pe@mil.fi
www.puolustusvoimat.fi